

Metodický pokyn č. 9/2016

kterým se upravují specifická pravidla pro současnou produkci ekologicky chovaných hospodářských zvířat a hospodářských zvířat mimo ekologický chov

Č.j.: 61016/2016-MZE-17252

Právní úprava:

- Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů (dále jen „nařízení Rady (ES) č. 834/2007“);
- Nařízení Komise (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 889/2008“);
- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ekologickém zemědělství“).

Legislativa ekologického zemědělství umožňuje hospodářským subjektům podnikajícím v ekologickém zemědělství chovat současně zvířata v systému ekologického zemědělství a konvenčním způsobem. Musí však být splněny podmínky uvedené v článku 17 nařízení Komise (ES) č. 889/2008.

1. Oddělení chovu

Článek 17 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 889/2008:

„Hospodářská zvířata mimo ekologický chov jsou v zemědělském podniku přípustná za podmínky, že jsou chována v jednotkách, jejichž budovy a pozemky jsou jasně odděleny od jednotek produkujících v souladu s pravidly ekologické produkce a že se jedná o odlišné živočišné druhy.“

Zemědělský podnik se může rozhodnout, že bude rozdělen do dvou provozních jednotek – ekologické a konvenční. Konvenční jednotka, její pozemky, budovy a zvířata, musí však být zřetelně a jasně oddělena od ekologické jednotky. Navíc není povoleno v těchto jednotkách chovat stejný druh zvířat, a to ani v případě, že se jedná o odlišnou užitkovost, např. u skotu o masnou a mléčnou. Pokud zemědělský podnik není schopen tyto podmínky splnit a zřetelně obě jednotky od sebe oddělit, není takový souběh možný a může to být považováno za správní delikt podle § 33a odst. 1 písm. m) zákona o ekologickém zemědělství.

2. Používání ekologických pastvin konvenčními zvířaty

Článek 17 odst. 2 nařízení Komise (ES) č. 889/2008:

„Hospodářská zvířata mimo ekologický chov mohou každoročně po omezenou dobu používat ekologické pastviny za podmínky, že tato zvířata pocházejí ze systému hospodaření podle odst. 3 písm. b) a že nejsou na těchto pastvinách současně s ekologicky chovanými zvířaty.“

Toto ustanovení nařízení Komise (ES) č. 889/2008 se týká možnosti tzv. smluvního výpasu ekologických pastvin konvenčními zvířaty. V situaci, kdy ekologická farma má více pastvin, než je schopna spást svými ekologickými zvířaty, může využít zvířata z konvenční farmy. Tato konvenční farma však musí být zařazena alespoň do jednoho z níže uvedených opatření Programu rozvoje venkova:

- Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (LFA);
- Platby v rámci sítě NATURA 2000 a podle rámcové směrnice o vodě;
- Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO)

Konvenční zvířata nesmí být na stejné pastvině současně s ekologickými zvířaty. Omezenou dobou, po kterou se mohou konvenční zvířata pást na ekologických pastvinách, se podle § 14 odst. 1 zákona o ekologickém zemědělství rozumí doba nejvýše 90 dnů během kalendářního roku, tolerovány jsou 3 jakékoliv měsíce. Každý i jen započatý den pobytu konvenčního zvířete na ekologické pastvině se počítá, jako celý den. Oddělení zvířat posoudí příslušná kontrolní organizace, stejně tak jako zařazení konvenční farmy do jednoho z výše uvedených opatření Programu rozvoje venkova.

3. Pastva ekologických zvířat na konvenčních pozemcích

Článek 17 odst. 3 nařízení Komise (ES) č. 889/2008:

„Ekologicky chovaná zvířata se mohou pást na běžných pozemcích za podmínky, že:

- a) po dobu nejméně tří let nebyly na ošetření těchto pozemků použity produkty, které nejsou povolené pro ekologickou produkci;*
- b) všechna zvířata mimo ekologický chov, která se pasou na těchto pozemcích, pocházejí ze systému hospodaření rovnocenného systémům podle článku 36 nařízení (ES) č. 1698/2005 nebo podle článku 22 nařízení (ES) č. 1257/1999;*
- c) všechny živočišné produkty vyprodukované z ekologicky chovaných zvířat, která se však pásala na této půdě, nebudou považovány za produkty ekologického zemědělství, ledaže lze doložit jejich náležité oddělení od zvířat mimo ekologický chov.“*

Ekologická farma má možnost pást svoje zvířata na konvenčních pozemcích. Konvenční pastviny, na kterých se budou pást ekologická zvířata, nesmí být po dobu nejméně tří let ošetřené produkty nepovolenými pro ekologické zemědělství.

Pokud se s ekologickými zvířaty na těchto pozemcích současně pasou také konvenční zvířata, musejí pocházet z farmy, která je zařazena alespoň do jednoho z níže uvedených opatření Programu rozvoje venkova:

- Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (LFA);
- Platby v rámci sítě NATURA 2000 a podle rámcové směrnice o vodě;
- Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO)

Všechny živočišné produkty vyprodukované z ekologicky chovaných zvířat, která se pásala na konvenční půdě, nebudou považovány za produkty ekologického zemědělství. Pokud však lze doložit náležitě oddělení ekologických zvířat od zvířat mimo ekologický chov, je možné tyto živočišné produkty certifikovat jako bioprodukty. Oddělení zvířat posoudí příslušná kontrolní organizace, stejně tak jako zařazení konvenční farmy do jednoho z výše uvedených opatření Programu rozvoje venkova.

4. Nepovolené rozdělení podniku

Legislativa ekologického zemědělství považuje ekologickou farmu za uzavřenou jednotku s pozemky a zvířaty, pouze ve výjimečných případech, které stanoví článek 17 nařízení Komise (ES) č. 889/2008, lze současně provozovat v jednom zemědělském podniku ekologickou i konvenční produkční jednotku, ve kterých jsou chována zvířata. Jedná se tedy o dvě oddělené jednotky, kdy konvenční jednotka má zvláště konvenční pozemky se zvířaty a budovy a ekologická jednotka má zvláště ekologické pozemky se zvířaty a budovy. Jako souběh si nelze vykládat např. souběh konvenční jednotky, která má pouze konvenční zvířata a ekologické jednotky, která vlastní pouze ekologická zvířata bez pozemků, kdy se pak ekologická zvířata pasou na pozemcích z konvenční jednotky. Takový souběh je v rozporu s článkem 11 nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a článkem 17 nařízení Komise (ES) č. 889/2008, v legislativě postrádá oporu a může být považován za správní delikt podle § 33a odst. 1 písm. m) zákona o ekologickém zemědělství.

5. Osvědčení o uplatňování ustanovení článku 17 nařízení Komise (ES) č. 889/2008

Článek 17 odst. 5 nařízení Komise (ES) č. 889/2008:

„Hospodářské subjekty si musejí uschovat osvědčení o uplatňování ustanovení tohoto článku.“

Tento odstavec uvádí, že o využití ustanovení článku 17 nemusí zemědělec žádat kontrolní organizaci nebo orgán, ale uchová si doklady, kterými doloží, proč toto ustanovení použil (např. smlouvu o pastevním výpasu s jiným podnikem a doklady o tom, že přítomnost smluvních zvířat neovlivnila celkovou produkci N ve statkových hnojivech tak, aby překročila 170 kg N/ha ekofarmy).

6. Závěr a doporučení

Zemědělský podnik, který hodlá zahájit přechodné období k ekologickému zemědělství jen na části podniku a/nebo bez hospodářských zvířat, musí zvážit, zda je v jeho možnostech dodržet všechny podmínky ekologického zemědělství s ohledem na cíle a zásady ekologické produkce (nařízení Rady (ES) č. 834/2007, hlava II), zejména trvale udržitelný systém hospodaření a uzavřenost cyklu půda, rostliny, zvířata, půda. Vzhledem k cílům a obecným zásadám ekologického zemědělství **je využívání ekologických travních porostů výhradně konvenčními zvířaty nepřijatelné** a součástí takové ekofarmy musí být vždy i ekologický chov zvířat.

Velkou pozornost musí zemědělec věnovat zřetelnému oddělení jednotlivých pozemků, budov, chovatelských zařízení, druhů hospodářských zvířat a dalších provozních prostředků a zařízení tak, aby zajistil průkazné oddělení ekologické a konvenční části podniku.

Při zpracování celkového popisu provozní jednotky ekologického zemědělství, musí být dobře rozmyšlena a zpracována i opatření, která podnik přijal k zajištění dodržování všech požadavků pro ekologické hospodaření a preventivní opatření, kterými zajistí snížení rizika použití nepovolených vstupů do ekologického zemědělství.

Kontrolní organizace musí při provádění první kontrolní návštěvy podniku pozorně přezkoumat celkový popis jednotky ekologického zemědělství a přijatých opatření, a upozornit zástupce zemědělského podniku na případné nedostatky a riziková místa rozdělení podniku. Pokud podnik chová býložravá hospodářská zvířata, avšak do ekologického zemědělství zařazuje jen trvalé travní porosty bez vazby na ekologický chov zvířat, nelze takový záměr uznat.

7. Závěrečná ustanovení

- 7.1 Metodický pokyn č. 7/2012 s č.j. 187527/2012-MZE-17252 se zrušuje.
- 7.2 Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2017.

V Praze dne

Ing. Jan Galas
ředitel odboru environmentálního
a ekologického zemědělství
Ministerstvo zemědělství
České republiky

